

Perla, 2 — Reus

Telefon núm. 168

NOVS RETORNEN ELS ORIGINALS

ENCARA QUE NO'S PUBLIQUIN

F O M E N T

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, dimarts 22 d'Abril de 1913

Núm. 94

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
REUS. . . P. 150 al mes
Fora. . . . . 4'50 trimestre
Extranger. . . . . 8'BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA. . . . . 5 cèntimes
Anunci a preus convencionals

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLEVIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXOSOS HABITACIONS

QUARTO DE BANY I DUTXA

TOTS PER A UN. UN PER A TOTS

Anunci aprovat per la Comisaria General de Segurs.

AGUSTÍ CASANOVAS

Cotxes a tots els trens — Plaça de Prim - REUS — Telefon núm. 29

SALO DE LECTURA, PIANO I VISTES

SERVEI DE GRAN LLUIMENT

— PER A BANQUETS

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14. REUS. L'unió fa la força

Fi de l'Associació. — L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un dot per als fills, una herència per a la família i en particular un capital per a matrimonis que pensin en el dia de demà en que la soletat d'un dels dos pot causar-los la miseria.

Els sol·licitants deuen tindre en compte que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingress una mòdica cantitat per a gastos d'administració, podrán assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

Polices pagades fins a la fetxa 11, cobrant els seus hereders pessetes 3.922'50. - Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 pessetes.

La correspondència al Director General don **A. Biato Baldrich**

LA VIDA D'AVUI

Lo que agoniza

Els clericals espanyols d'amb-dos sexes que tant formidable esvalot han promogut per un feble intent governamental de llibertat religiosa, haurien de tenir l'espiritu prou serè i el cap prou clar per a adonar-se de la desfeta segura de la seva causa. Tot, en el món, en l'història, i en la ciència, en les idees, conspira contra ells i contra'l seu afany. La seva veu és la veu morta i macabrica de les generacions que foren.

La llibertat en matèria de religió és un principi que ha triomfat definitivament en la conciència moderna. Tots els obstacles que s'han dreçat davant seu han anat caient a troços. Els intolerants han sigut llençats de les trinxeres de fanatisme, l'una darrera l'altra. Estan refugiats avui en els darrers baluards. Aquests se diuen Espanya, Àustria, Bèlgica.

La sort definitiva d'aquests baluards darrers no és ja dubtosa. Han de sucumbir. Sucumbiran. Els seus defensors els sostenen cada dia més penosament, i l'ènemic avança, multiplica les seves escomeses, les fa més fúries i braves. Quells baluards de la forma clerical han de caure, ningú ho pot dubtar. Resistirà gaire temps més? Això és l'única cosa incerta.

Tot fa creure, emperò, que a aqueixos baluards, atacats per totes bandes, els queda ja ben poc temps d'existència. L'intolerància religiosa agoniza. Vestigi de les grans infamies dels segles passats, la civilització l'ha ferida de mort. I si agoniza, cal conèixer que les hores agòniques no poden prolongar-se massa.

Mireu: aquí teniu el cas de la Bèlgica. El clericalisme hi governa fa prop de trenta anys. Per a

aguantar-se s'ha hagut de modernitzar, de liberalitzar, fins al punt que difereix fortament del típic clericalisme espanyol. Li ha permès això allargar el període del seu domini. Ha guanyat temps, transigint en part. Però, condemnat a caure per una llei històrica, ni així podrà salvar-se, ja fa quatre o cinc anys, que les forces d'esquerra li fan la vida precària i sense goig. Els assalts a la seva fortalesa no paren. En certs moments se l'ha cregut ja caiguda. I ara els telegrammes ens donen compte de les peripegies del nou i formidable assalt a què's lliuren els obrers belgues contra'l partit clerical. Qui sab si aquest assalt esdevindrà victoriós i serà el definitiu.

Perque el fet és que, en el fons, l'actual vaga general de Bèlgica se fa contra'l clericalisme, contra el partit catòlic que usurpa el govern del país gràcies a un sistema electoral establert segons seves conveniencies. Enfront del vot plural que aguanta als catòlics, el proletariat proclama el sufragi universal igualitari. Els obrers belgues diuen: "El vot plural és el vot clerical".

Agoniza el clericalisme per tot arreu, com a força dominadora i directora del poble. Res podrà, en últim terme, els nostres clericals africans i poc cristians. Tot lo més que aconseguiran és fer durar uns quants anys més aquella tràgica vergonya del clericalisme, que ha tacat l'història de Espanya de sang, de llàgrimes, de dolors, de miseria i d'incultura.

Notes de l'estrange

Per a calmar els ardors bélics del govern de Viena, les grans potències han intervint perquè Montenegro abandoni el siti de Scutari, començat fa sis

mesos, i que ha costat la vida a 15.000 montenegrins. Això, quan Scutari està pròxim a rendir-se. L'Emperador de totes les Russies, per tapar sa covardia, publica un comunicat fent caure la culpa sobre'l rei de Montenegro, i abandona al menut Està a sa sort.

No's pot esser petit en aquest món. Montenegro ha lluitat durant segle contra's turcs, conservant l'independència i religió, mentres que's senyors albanesos se varen fer musulmans per conservar llars privilegis i els favors dels turcs per poguer exercir llur principal indústria: el robo i pillatge!

Les grans potències europees i la molt catòlica Àustria afavoriren als albanesos musulmans i ladres contra Montenegro, procurant adjudicar Scutari a Albania.

El Kaiser, alarmat per la desfeta dels turcs, vol tenir més soldats; i la llei militar de 1913 augmenta en 186.000 homes l'exercit permanent, que tindrà en temps de pau 866.000 soldats.

Francia en té 460.000, a menys que's voti la llei del servei de tres anys.

Aquest augment costarà mil milions de marcs a Alemanya. Els diputats socialistes han protestat, més encara, no son prou nombrosos per fer valer llurs protestes. Ja vindrà temps en que ho seran i allavors s'acabarà la farsa inicuada de la "Pau armada", que arruina a les nacions i fa la vida de l'obrero cada dia més difícil.

El Parlament federal suís sembla no haver interpretat l'opinió del poble a l'acceptar la Convenció del Gothard. L'Assemblea Constituent de 1871, a l'introduir el Referendam, va excluir els Tractats Internacionals, i com la Convenció del Gothard es una d'aquestes qüestions, el poble suís no té dret de demanar Referendum. Mes ja ha fet la Demanda de Iniciativa següent: Que els Tractats Internacionals, pacifats per una duració indeterminada o per més de 15 anys, signin també sotmesos a la acceptació del poble, si la demanda fa per 30.000 ciutadans o per 8 cantons.

El govern suís ve obligat a presentar la dita Demanda a les Cambres per a que la discuteixin i si la rebutgen, ve obligat a obrir plebiscit (o Referendum) entre tots els suïssos que tenen vot de si o no s'accepta.

Es un consol per l'esperit humà que hi hagi una nació al món, ont el poble es sobrirà i no'n' politics.

De les declaracions devant del Comitè d'informació parlamentària sobre'l contracte amb la Companyia Marconi, sembla resultar que Lloyd George va especular en accions de la Companyia Marconi quan estava pendent la ratificació del Contracte entre la Companyia Marconi i el govern britànic, sobre estableixement d'un servei Imperial d'estacions de telegrafia sense fils.

S'ha armat gran tràngol en la premsa, puig el paritanisme britànic no accepta que un home del govern s'aprofiti de sa situació per a especular i guanyar diners.

Es gran llàstima que un home com Lloyd George se vegi involucrat en un assumpte que pot inutilitzar-lo, si no fa declaracions tant franques i explícites que satisfassin l'opinió.

A. E.

Grans afirmacions

Del discurs de l'eminent catedràtic i professor, el doctor Rubió i Llach, son aquestes paraules dites en contestació al discurs d'entrada a l'Acadèmia de Bones Lletres, del senyor Parpalló, el diumenge passat dia 13 del que som, en solemne sessió al Palau de l'Universitat de Barcelona.

...La membra de nostra glòria passat nacional, no s'ha perdut mai en la conciència catalana, ni tant sols entre els erudits, humanistes i parladors del XVIII segle, qui semblava que havien de sentir més els prestigis del Renaixement, que's de l'època mitjeval.

...El breu període, que podríem nomenar romàntic, de nostra historiografia, si per un costat el va interrompre la severitat del XVIII segle, que fins a nostres dies no porta traces de renovar-se, li va infondre, per altre part i amb major força, l'esperit del catalanisme, que ha vivificat en totes les èpoques nostra història, portant a ella de nou nostra llengua regional i promovent un moviment fecundíssim d'investigacions històriques.

...Es impossible ressenyar aquest enorme moviment.

...Totes les càtedres d'Història d'E-

pànya de totes les nostres Universitats juntes, no han produït pas fins ara, una escola d'investigadors que pugui comparar-se, ni tant sols al nombre, amb el miracle realitzat aquí per la tradició nacional, que té les seves fonts de riquesa immediates en l'arxiu de nostres granges històriques. I per a major dolor nostre, tot aquest moviment no compta al seu costat en cap centre docent on se despertin vocacions, s'orientin aptituds i s'enforteixin els estudis dels futurs investigadors, —com el que pensa crear ara el Govern amb molt bon acord a Sevilla, junt el riquíssim Arxiu de les Índies. Al contrari, aquí's dona el cas, únic tal vegada en els anals de la moderna cultura, de que a Barcelona no hi existeixi, a prop del ric arxiu migjaval, que's estrangers fins hi estudiïen per a enterar-se de l'Història internacional de l'Edat Mitjana, una càtedra especial de la confederació catalano-aragonesa. Una recelosa burocràcia, intolerante i anticientífica, ha desartillat per complert nostra Universitat catalana, de llars glòrioses tradicions, sotmetent-se a trista uniformitat i bovant d'ella, el segell de la seva personalitat propria, que li donava l'alta representació i el noble magisteri del pensament de tot un poble.

...Al moviment del qual estem parlant, ha vingut a donar base ferma i guia i la coesió que tanta falta fa, primerament, la creació d'una càtedra de Història de Catalunya per nostres «Estudis Universitaris» deguts a l'iniciativa escolar, i més tard la de l'Institut d'Estudis Catalans, constitut en centre de crítica i d'activitat històrica, que's proposa treballar amb vera serietat científica, i impulsar la publicació de tota classe de «Corpus» i diplomataris referents al nostre passat.

...Tots anhem veure apareixer en l'horitzó de nostra cultura l'historiador ideal, a la vegada que historiador artista, que s'aprofita dels esforços acumulats per nostres investigadors moderns i que s'axequi sobre ses espaldilles per a collir el lloret de la glòria i de la gratitud del poble.

Pero abans de que arribi dia, que apareixi l'historiador ideal, és necessari que nostres investigadors hagin arrencat a l'arxiu de nostra nacionalitat, toutes les seves veus mudes i fent ressorgir de la pols dels sens registres, l'imaxe lluminosa de la patria.

Nuestra historiografía catalana ha producido obras maestras en todos los géneros y en todas las escuelas, desde las admirables crónicas mitgevalas, hasta las narraciones clásicas de Moncada y del portugués Francisco Melo, amb qui va trobar veu, per cas únic, la tremenda eloquencia del tumulto popular, i el trofeo ofrecido por Campanys a nuestras artes de l'industria i el comercio; pero encara no ha nacido el genio que aisequí el magnífico Walhalla de todos los héroes i de todas las glorias de nuestra patria. Mes per a fer això, es preciso que'l genio de la lengua venga a ayudar-lo, i que li preste su aliento de vida, la vena augusta de la mare.

El dia que tinguem un historiador en llengua catalana que escrigui com un Thierry, o un Michelet, un Macaulay, un Herculano o un Gregorovius, aquell dia quedará consagrada nostra literatura amb el monumento más grande que ostentará pugnís d'un poble: l'història nacional. Aquell dia la nostra, escrita en sa llengua materna, volarà pel món civilitzat i serà entesa en tots els pobles, per la virtut mágica de la belleza. Si la història fos materia encarregada o una ciència exacta, com les matemàtiques, o puramente experimental, com la botànica, la qüestió de la llengua tendría una importància menor. Pero la història s'engendra directament en les entranyes maternals d'una raça, i quantes assemblances tingui en la fisiologia materna, més propera estarà a la realitat. Suprema aspiració ha d'esser la seva, de que en la primera forma que neixi, parli com parlaven els héroes i els pobles als quals fets vulguen dar vida, evitant que s'evapori lo més íntim i delicat de l'ànima seva. No hi ha prosa més animada i pintoresca que la de nosaltres documents cancellerescos i nostres grans cróniques: l'historiador no tindrà que deformar el testimoniatge narratiu; car així podria passar-lo íntegre a les seves pàgines, com tres de carn viva arrancada a les entranyes del passat. No me ha d'espatiar la limitació geogràfica de nostre idioma: Aquí mateix amb motiu de la recepció de nostre il·lustre senyor Perés ja's feu resolució en aquest assumpte i va probar-se cumplidament quel localisme es moltes vegades esca d'universalisme, i quel millor camí per a cuir l'atenció del món, es l'affirmació constant de l'arquetipo ètnic, insustituible per cap altre.

Les llengües viuen, pels tresors que se'n hi confia. I encara que així no fos, a elles pot aplicar-se'l hi, lo que Séneca digné de la patria: «Nemo enim Patriam quia magna est amat, sed quid sua». (Ningú estima la Patria perquè es gran sinó perquè es la seva.)

Si volem conservar intacta nostra personalitat, contra els atacs polítics o civils que anella se dirigeixen, augmentem els tresors i fecunden amb incansable esforç nostra cultura: que les muses oferin a la llengua i a la patria tots els riquíssims dons, —i una i altre serán glòriosos i immortals.

Pro Mancomunitat

D'un discurs

En el discurs, que'l comte de Romanones pronunció en el dinar dels diputats provincials reunits a Madrid, la part que's refereix a les Mancomunitats, diu així:

«El proyecto de ley de Mancomunitades, más que compromiso de partido, es un compromiso solemne del Gobierno. Será cerrar los ojos a la luz meridiana, el desconocer las dificultades que podrá encontrar en su camino; pero es de suponer que del mismo modo que en el Congreso la discusión produjo el convencimiento en los demás, se logren iguales efectos en el Senado y pueda quedar aprobado. Es una de aquellas leyes que merecen ser votadas sin desconfianza ni prevención; mas para la batalla que se avecina es factor indispensable que la opinión catalana se muestre, por una parte, lo más unánime posible al lado de este proyecto, y por

otra, que no desconfie del Gobierno, que se haga cargo de la situación de partido y de aquella que revisten las fuerzas parlamentarias.

El Gobierno espera, por el gran amor que le inspira Cataluña, que se encontrará la forma que permita a esta región vivir su vida regional sin que queden debilitados en lo más mínimo los lazos que forman y las bases sobre que se asienta la nacionalidad española. Vosotros, representantes de todas las provincias, debéis meditar sobre la importancia que reviste el proyecto de ley presentado al Parlamento; cuantos espectáculos se han opuesto a este proyecto quedarán casi en su totalidad vencidos desde el momento en que vosotros todos os compenestréis con la finalidad que se persigue y no sea solo Cataluña quien pida que se apruebe el proyecto.»

A Madrid

De nostra estimat confrare «El Poble Català» copiam lo següent:

«La setmana que ve complint un dels acords presos en la reunió del passat dijous per la representació parlamentaria de Catalunya, anirà a Madrid per a trasmetre al Govern el desig favorable a que s'obri'l Parlament i s'aprovi les Mancomunitats.

S'ha creut necessari començar pel viatge i guardar per a després la celebració de mitings, conferències i manifestacions.

Així se'n assegura per persona autoritzada.»

Telegrama

En resposta al telegrama que li endrecaren els diputats i senadors catalans, ha contestat el comte de Romanones amb el següent, dirigit al governador civil:

«Recibido el telegrama en que me comunica acuerdos adoptados en la reunión celebrada en el Palacio de la Generalidad Catalana. Agradezco la expresión de la confianza en los deseos que has reiteradamente por mí en el reciente discurso, en el que hablé del proyecto de Mancomunidades, corroborando conceptos en él expresados, la esperanza fundada de que los representantes catalanes reunidos, a quienes saludo, les harán el honor que merecen.»

Informació Local

Unió Federal Nacionalista Republicana

Junta Municipal

Se convoca a tots els inscrits al Cens del partit, a eleccions, que per a renovar la totalitat d'aquesta Junta Municipal, tindrán lloc el proper dimecres dia 23, a les 10 de la nit, en el local social del «Foment Republicà Nacionalista».

Reus 17 d'abril de 1913.—Per la Junta Municipal—El President, Evarist Fábregas.

Joventut Nacionalista Republicana

Se convoca als socis d'aquesta Joventut a una reunió general extraordinaria que tindrà lloc el proper diumenge, dia 27, a les 3 de la tarda, en la sala d'actes del Foment Republicà Nacionalista, per a tractar assumptes de trascendental importància.

En cas de no assistir nombre suficient de socis per a celebrar la reunió, se celebrará de segona convocatoria una hora després.

P. A. del C. D.—El Secretari, Anton Terrafeta.

Rectificació anual del Cens electoral

De conformitat amb lo disposat en els articles 10 i 11 de la vigent Llei Electoral, en relació amb els números 14 i 15 de la mateixa i de lo disposat al R. D. de 21 de febrer de 1910, se fa saber que desde'l dia 21 del corrent mes fins al 5 de maig vinent, un i altre inclosos, estarán exposades als baixos de Casa la Ciutat les llistes del Cens vigent, així com les remeses pel quefa dels treballs estadístics d'aquesta província, referents als individus que han de ser inclosos o exclosos de les mateixas, per a que's interessats en elles puguen aduir dintre de dit plaç les reclamacions sobre inclosió, exclosió o rectificació a que's considerin amb dret.

El passat diumenge tingué lloc a les platges de Salou l'anunciada festa d'avació.

Al matí en Demazel realitzà uns vols, en un dels quals prengué al passatger senyor Simó i Bofarull, nostre estimat amic.

A la tarda realitzà un sol vol molt curt amb descontent de l'impressa gentada que s'havia traslladat a Salou.

S'anuncià queahir de 7 a 8 del matí realitzaria un vol per damunt de nostra ciutat, emprò no's realitzà la promesa fins a les quatre i mitja de la tarda.

Presenció el vol una gran gentada situada per carrers i terrats.

PER A LLOGAR: Magatzems, cobert i pati

Carme alt, cantonada a Sant Llorenç. Informar en la mateixa casa.

En l'encreuament dels passejos de Mata i Sanyar, tingue lloc el dia 11 d'abril l'acte de la jura de l'estandart pels reclutes darrerament incorporats a files al regiment caçadors de Tetuan, de guarnició en aquesta ciutat.

Hi assistiren totes les autoritats locals, la majoria dels mestres públics i alguns particulars, amb els respectius alumnes, i un gros públic.

Al ball celebrat abans d'ahir al Foment Republicà Nacionalista hi assistí nombrosa i distingida concorrença com en totes les festes que organitza la Joventut Nacionalista Republicana.

BORKAS-DENTISTA Mercadal, 13. REUS

Llegim en un telegrama expedit des de la veïna capital:

«Se parla d'haver arribat a un acord els dos concessionaris d'un tramvia elèctric entre Tarragona i Reus, concebintse l'esperança de que serà prompte un fet la construcció del mateix.»

DOLORS MARRUGAT.—MODÈS.

Per ser demà dimecres l'últim dia de sa estada en aquesta ciutat Hotel de Londres se podrán escollir sombreros des de 12 pessetes. Els de 75 pessetes els cediran a 50.

Alta novetat i gran surtit en gorres de senyoreta.

Elegants reformes en tota classe de palles en el seu domicili a Barcelonès.

Ariban 19 segons 2.

S'ha concedit una pròrroga de nou mesos a don Isidro Banús Querol per a acabar les obres de la carretera de Cambrils a Alcolea del Pinar i Tarragona.

Diumenge a la tarda tingué lloc al Govern militar de Tarragona el repart de quantitats als soldats ferits i familiars dels morts en la campanya del Rif, segons suscripció oberta a tota Espanya, corresponent aquesta província 17025. Les quantitats repartides son: 1325 pessetes a la vídua del reservista

Miquel Piqué, de Marsà; 200 al soldat Joan Sedó, de Riudecanyes; 50 al cap Josep Paixa, de Montbrió, i 1000 a cada un dels pares d'Andrea Aguiló, de Barberà; Isidor Bolet, de Pont d'Armentera; Anton Berenguer, de Vallfogona; Josep Borrell, de Miravet; Agustí Casajuà, de Sant Carles; Joan Espuny, de Perelló; Felip Franco, de Gaudesa; Rafael Margalef, de Tivissa; Josep Montllan, de Santa Bàrbara; Agustí Queralt, de Alomar; Joan Reverte, d'Amposta; Manuel Salas, de Constantí; Miquel Valls, de Tivissa; Joan Pérez i Francisco Fraga, de Tarragona.

Doctor A. Tort Nicolau — Especialista en parts y enfermetats de la dona. — Ex-quefe de la Maternitat y Inclusa de Madrid.

Consulta de 5 a 9 en son Consultori, arraval de Sant Pere, 45, principal. — Consulta de 11 a 12 y de 3 a 5, plassa de Prim, 6, segon. — Telèfon 78.

El Consell Directiu dels Jocs Florals de Barcelona, que podria dir que son els de Catalunya, ha acordat celebrar la festa poètica del primer diumenge de maig, que correspon al dia 4, en el Palau de la Música Catalana, com l'any anterior.

El recandador d'arbitris i repart veinal d'aquesta ciutat, fa saber per medi d'edicto que's que no hagin fet efectiu l'import del primer trimestre d'enguany pels esmentats conceptes, podrán fer-ho fins al dia últim del present mes, a Casa de la Ciutat, de 9 a 13 i de 16 a 18; car de no efectuar-ho, incorrerà en el primer grau d'apremi amb recàrcer del 5 per 100.

Aigua mineral de Caldas de Malavella

VICHY PRATS

La sens rival i la més econòmica. De venda a les farmàcies i ultramarins. — Dipòsit: Comestibles de Romà Marià, Plaça de Catalunya, 7, REUS.

Han sigut nomenats mestres inferins: d'Amposta, don Antoni Monells; de Batea, don Antoni Miserachs; de Roda, don Lluís Isern; de Tortosa, don Joaquim Bosera; de Tarragona, don Josep M. Montardit, i d'Ulldeolins, don Celestí Roigé.

Se diu que aquesta setmana quedarà firmat el decret sobre l'enseñanza del Catolicismo a les escoles.

Fàbrica de Gorres. — Isidre Pons participa a la seva nombrosa clientela havent traslladat el seu despach del carrer de Boule núm. 9 al carrer de Monterols 18 i Galí núms. 7 i 9. — Reus.

La Intervenció d'Hisenda, de la província anuncia l'extravió d'un resguard del dipòsit procedent de la tercera part del 80 per 100 de propis important 7.652'75 pessetes a favor del nostre Ajuntament.

El Botiletí Oficial de la província publica la relació dels vocals associats elegits per sorteig en nostra ciutat.

Flors de taronger (solament d'agre), roses, roelles, borratxa, etc., se comprén en la FARMACIA SERRA, arraval de Santa Agnès, 80, Reus.

Pel jutjat municipal de Reus s'anuncia la venda en pública subasta d'una peça de terra del terme de Vilaseca propietat de les germanes donya Rosa i donya Tecla Català Rosell.

Al mercat setmanal celebrat ahir hi concorregué regular número de forasters, realitzant-se poques transaccions, efecte de la calma regnant en tots els negocis.

Saboneria de Josep Forcades

Despatx: Sant Esteve, 28.

1325 pessetes a la vídua del reservista

Durant l'última setmana la Sociedad que la Caixa de Pensions per a la Veleta i d'Estalvis acaba d'establir a Reus, ha ingressat per imposicions 25.021 pessetes, havent obert 54 llibretes.

Degut als treballs del Consell de Foment, secundat per l'inspector d'igiene pecuària, s'ha conseguit l'extinció de la plaga coneguda per «mal roig», que havia invadit el bestiar d'Alcover.

Nostre confrare de Barcelona «El Noticiero Universal», acaba de commemorar el 25 aniversari de la seva publicació.

Les pluges han beneficiat molt el pla d'Urgell. La quantitat d'aigua caiguda és suficient per a que la olivera pugui florir amb descans. S'estima que a darrers de mes se podrà calcular l'importància de la pròxima collita d'olis.

En les demés regions oliveres el cel ha complert i l'anyada se presenta bé. La perspectiva es, per tant, favorable en totes parts.

Dona Rosa Segarra. — Nevadora amb Rei titul. Ofereix els seus serveis. — Carrer de Jesús núm. 2, segon.

ESPECTACLES

SALA REUS

Escaldides sessions de cinematògraf tots els dijous, dissabtes i dies festius.

SECCIO OFICIAL

EDICTE

Don Emili Aulés i Hoguet, president de la Junta municipal del Cens electoral d'aquest terme.

Faig saber: Que rebudes del senyor quefe d'Estadística d'aquesta província les llistes dels individus que han d'esser inclosos i exclosos en el Cens electoral vigent, queden exposades al públic, junts amb les impresses de l'expressat Cens; havent de permaneixer en els locals de costum, de sola sol, desde el dia d'avui el cinc de maig pròxim, per a que durant dí dies puguin presentar-se davant la Junta de la nova presidència quantes reclamacions se creixin procedents sobre inclosions, exclosions i rectificacions d'errors; havent de constituir-se dita Junta en sessió pública, a les vuit del matí del dia sis de dit maig, per a examinar tals reclamacions, admetre els documents justificatius de les mateixes i no altres proves, i acordar els informes que hagi d'emetre.

Lo que s'ha publicat en compliment del article tercer del R. D. de 21 de febrer de 1910.

Reus 21 d'abril de 1913.—El president, Emili Aulés.—El secretari, Estanislau Roca.

Moviment del Port de Tarragona

DIA 21 D'ABRIL DE 1913

dates facilitades per l'Agència de don E. Fábregas

Entrades Cap.

Surtides Nicolás II per a Copenhague, amb carega general.

Nicolás II per a Copenhague, amb carega general.

Andaluc

CORREM EN BUSCA DE LES NOVETATS DE LA SASTRERIA Monterols, 35. REUS QUERALT

Informació comercial diària per a FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Blat.—Aragó superior a 19'50 ptes. los 55 kilos.

» mitja a 18'50 »

» horta a 17'50 »

» Comarca a 13' »

Ordi.—Aragó a —— quartera.

» Estranger a 10'75 »

» Comarca a 11'50 »

Meresch.—Aragó a —— »

» Comarca a —— »

» Estranger a 19'50 » los 100 kilos.

Faves.—Comarca a 15' » quartera.

Favones.—Comarca a 14' »

» Andalusia a 30' »

» Estranger a 31' » los 100 kilos.

Burdanyes.—Comarca a 16' »

Fesols.—Comarca a —— »

» Urgel, a —— »

Carrores a 26 rals quintha.

Situació del mercat. Sostingut en grans de tota classe.

Farines y despulles

Farina de 1 a 44' ptes. sac de 100 kilos

» redona a 41'50 id. id.

» 2 R. a 35'—id. id.

» 2 B. a 31'—id. id.

Farineta a 19' ptes. lo sac de 70 kilos.

Tercerilla a 15'—id. lo sac de 70 id.

Trits a 26 rals lo sac.

Segò a 23 id.

Situació del mercat. Sostingut en farina. Ferma en segó i farineta.

Ametilles

Molla en crosta a 65' ptes. sac 50 Kgs.

Esperanza 1^a en gra a 140' qd. 41.600

» 2. a 127'50 »

Comú del país a 135' »

d'Aragó a 135' »

Llargueta a 140' »

Planeta a —— »

Situació del mercat. Preus sostinguts.

Avellanes

Garballada a 49' ptes. sac 58'4 kilos.

Propietari negreta a 49' »

» embarc a 46' »

En gra 1.ª a 78' » quintà 11'600

Id. 2.ª a 77' »

Situació del mercat. Sostingut i molt sollicitat.

Pesca salada

Bacallà: L'últim carregament arribat en el vapor «Hiram» portà excellentes qualitats, cotisant-se.

» Islandia superior a 50 ptes. los 40 k.

» Id. primera a 49 »

» Id. segona a 48 »

» Noruega (ja en plaça) a 46 »

Venda encalmada. Son molt poc falaques les noves d'origen per lo que fa referència a la nova pesquera.

Sardines:

Caríños i Viveros medianillos de 12 a 14 ptes. miller-

extra de 26 a 28 »

doble extra de 28 a 31 »

Ayamontes 3 E a 24 »

id. 4 E a 26 »

id. 5 E a 28 »

id. extra 30 »

id. extra D a 32 »

Tunyines: Existències nules. S'espera algú pic de Canàries. L'únic mercat que té d'aquest salat es Valencia, venent-se al preus fabulosos amb vendes al comptat.

Segons costum de cada any, se prenen les Almedravés per a la segona quinzena del present mes en tirar els aparells per la nova costera.

Esperitas:

Destilats a vapor de 95 a 96 graus a 130 pts.

Id. de 94 a 95 » a »

Rectificat de 96 a 97 a 130 »

Desnaturalitat de 88 a 90 »

Situació del mercat. Segueix dominant la calma en aquest ram, sostenintse's els preus per no fabricar-se de vi.

Vins:

Negre superior de 6 l.2 a 7 l.2 rals gran.

Id. corrent de 6 a 6 l.2 id.

Blanc superior de 6 l.2 a 7 l.2 id.

Id. corrent de 6 l.2 a 7 id.

Rosat de 6 l.2 a 7 id.

Mitjoles—Negre de 50 a 55 ptes. carga

Blanca, de 48 a 52 id.

Granatxa, de 50 a 55 id.

Moscatell, de 60 a 65 id.

Situació del mercat. La disminució de negocis que com tots els anys té lloc en aquesta època, continua notantse certa fluixetat en les cotises, operant-se poc.

Olis:

Fi d'Aragó de 23' a 24' ptes. panti 15 kg.

Fi d'Urgell a 22' a 23' rals corta 3'75

Fi del Camp a 22' a 23' » » »

Segona bo » 18' a 19' » » »

Clases finixes » a 17' » » »

De remolà vert » 90' a 95 ptes. carga 115 kg.

De remolà groch » 92' a 98 » » »

Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cucuts valen de 17 a 18 pessetes los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg. los dolentes o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

EDUARD RECASENS

Corredor de Comers-Colegiat

Arraval Santa Agnès, 55.—Telèfon 108

ORDRES DE BORSA

Cotisiacions diaries, demà i tarda.—Operacions a plas ab cambis en term

Interior. 82'53

Noits. 104'35

Alacants. 102'30

Orenses. 29'75

Andalusos.

Banc Colonial.

Rio Plata.

BORSA PARIS

Norts. 480'

Alacants. 472'

CAMBIS EXTRANGERS

Barcelona: Francs. 8'70. Lliures. 27'41

Madrid: 8'50.

FUTURS DE COTO

Ordres per les Borses de Liverpool y New-York

Cotisiacions diaries.—Follets explicatius

COMPRA-VENDA de paper extranger, de paper de renda (del Estat, obligacions ferrocarrils, Municipals de Barcelona y tots los que's cotisen en la Borsa de Barcelona), y de valors locals.—Intervenció en tota classe d'operacions en los Bancs de la localitat.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la ciutat de Reus

EXTRANGERS

Londres 90 dt. 27'06 din.

Idem 8 d.v. » » »

Idem vista. opa. 27'37 »

Paris vista. » 8'50 »

Marsella vista. » » »

Hamburg vista. » » »

VALORS LOCALS din. pap. op.

437'50 Gas Reusense

525 Industrial Harinera

650 Banco de Reus de

Descuentos y Préstamos

25 C Reusense de Tramvias

200 C Reusense de Tramvias

paviliogades 5' ls.

400 Electra Reusense

10260 Empresa Hidrofòrica

190 Electro-Química Teruel

540 Obligacions Manicomio

Reusense

Manicomio Reusense

605 Institut P. Mata (2. E.)

630 Institut P. Mata (3. E.)

500 Obligacions Electra

Reusense.

El recader de Lleida

MANUEL RABASCALL, desitjant

correspondre a la bona acullida que'l

públic li ha dispensat en el seu servei

entre Reus i Lleida i els pobles de la

línia, ha determinat, per a donar més

facilitats, ampliar el servei fent un do-

ble viatge diari fins a Montblanc i es-

tacions intermitges.

Hores de sortida a les 8'22 i 13'35.

Hores d'arribada a les 12'29 i 17'58.

Els encarregos se reben

De Reus a Falset y Mora

Surt 6'50 Arriba 9'21 (m)

8'25 10'39 (R)

9'23 11'25

8'40 12'48 (c)

13'55 16'26 (II)

15'4 19'24 (m)

19'50 22'3 (E)

22'11 23'16 (R)

ALS VITICULTORS.

parteix amb dificultat, és necessaria una cantitat major de sulfat per a produir els mateixos efectes i és freqüent l'obstrucció dels pulveritzadors quedant en el fons dels recipients la major part del sulfat fet, per l'excés de calç massa insoluble. Precisa recórrer al reactiu per a determinar, sense molesties ni gastos, quan la barreja de la solució de sulfat de coure amb l'aigua de calç, està en son punt i per a això recomanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

MANERA D'EMPLEAR EL

PAPER REACTIU SERRA

Quan s'hagi tirat en la solució de sulfat de coure, una cantitat prudencial d'aigua de calç, se sumergeix en la barreja una tira de paper reactiu. Si aquest, permeteix blanc, és que no hi ha encara pron calç i se n'hi va afegint fins que, al sumergir-lo de nou, adquireixi el paper un color fort vermell.

CADA LLIBRET VAL 25 CÉNTIMS

FARMACIA SERRA

ARRAVAL DE SANTA AGNA, 80

REUS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. - RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON. - TELEFON 763. - BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts. — Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià. — Gran menjador per a 500 comensals. — Esplèndida il·luminació. — Servei esmerat. — Cuina selecta. — Perruqueria i banyos.

IBARRA i C. à Stat. en Cmta. SEVILLA

LÍNIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcia-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián). — Servei ràpid eventual per a Galicia i Nort d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empleant solsament 14 dies en el viatge. — S'expedeix coneixement directe per Larca i Sant Esteve Pravia amb trànsit al vapor "Luarca núm. 3", i per a Dunquerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennia i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Únic servei fixe i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya

Abril	10	Vapor Cabo S. Sebastián
"	17	" Quejo
"	24	" San Martín
Maig	1	" Oropesa
"	8	" Híguer

Per a Cete i Marsella

Abril	11	Vapor Cabo San Martín
"	18	" Oropesa
"	25	" Híguer
Maig	2	" Roca
"	9	" Nao

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

Companyia Francesa del Gramophone

Representació i dipòsit: R. Perpiñá. Major, 22. — REUS
Despatx: 24, pral.

Exit col·lossal dels célebres artistes

TITTA RUFFO i CARUSO

en discs Gramophone.

Avis important. La paraula Gramophone la tenim registrada en la Convenció de Berna amb el número 2.151, i perseguirem amb tot el rigor de la llei al que faci ús indegut d'ella.

SENSE aquesta marca

l'apa- NO és un "Gra-
relli- mophone".
— Catalogs gratis —

VIDRES PLANS

VIDAL GERMANS I C.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisament neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilment arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisament neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que l'*caldo bordelès*, que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui *precisamente neutre*. La preparació no ha d'estar ni àcida, ni bàsica; perquè, si ésta primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilmente arrastrada per les pluges i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, ésser excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

comanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveni